

Uchwała Nr LX/ 373/2024
Rady Gminy Borkowice
z dnia 29 lutego 2024r

w sprawie: przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Borkowice na lata 2024 – 2026.

Na podstawie art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024r., poz.177), art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r poz.40, z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Borkowice na lata 2024-2026, stanowiący załącznik do Uchwały.

§2

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Borkowice.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosław Długosz

UZASADNIENIE

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 zwany dalej Programem, powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Borkowice, określa cele oraz działania, za pomocą których mają one zostać osiągnięte. Głównym celem Programu, stanowiącego element polityki prorodzinnej gminy jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez rozwijanie działań profilaktycznych oraz wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej. Założenia programu stanowią załącznik do niniejszej uchwały.

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież, w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Aby skutecznie zapobiegać dysfunkcji rodziny koniecznością jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest by pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna...) mogła być dla rodzin ubogich bezpłatna. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmiernia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymulować aktywność własną, wyzwalać potencjał i pozwalać na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna przede wszystkim być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

System wspierania rodziny i pieczy zastępczej został utworzony także ze względu na dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodzin przeżywających trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosław Długosz

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA TERENIE GMINY BORKOWICE NA LATA 2024-2026

Rozdział I Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, grupą która opiekuje się i wychowuje, kształtuje młodego człowieka i pomaga mu wejść w role społeczne, wypełniać obowiązki i korzystać z przysługujących praw i wolności.

Zgodnie z art. 18 oraz art.71 Konstytucji RP rodzina znajduje się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej oraz państwo uwzględnia jej dobro w swojej polityce społecznej i gospodarczej . zatem wsparcie rodzin przeżywających szeroko pojęte trudności jest konstytucyjnym obowiązkiem nałożonym na władzę.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa obowiązki gminy w zakresie wsparcia rodzin. Art.176 pkt 1 ustawy stanowi , że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież, w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Aby skutecznie zapobiegać dysfunkcji rodziny koniecznością jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest by pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna...) mogła być dla rodzin ubogich bezpłatna. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmiernia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymulować aktywność własną, wyzwalać potencjał i pozwalać na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna przede wszystkim być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

System wspierania rodziny i pieczy zastępczej został utworzony także ze względu na dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci w przekonaniu, że

skuteczna pomoc dla rodzin przezwyciężających trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Zgodnie z ustawą głównym celem jest dobro dzieci postrzegane jako zapewnienie możliwości wsparcia, w szczególności ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego oraz we wszystkich wymiarach jej społecznego funkcjonowania, niezależnie od sytuacji materialnej, posiadanych zasobów czy trudności co stanowi priorytet polityki społecznej gminy Borkowice. Aby pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz ochronie dzieci była skuteczna niezbędna jest współpraca wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Na podstawie ustawy należy uwzględnić podmiotowość dziecka do :

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- 2) powrotu do rodziny;
- 3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- 4) stabilnego środowiska wychowawczego;
- 5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
- 6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- 7) ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
- 8) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- 9) ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- 10) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- 11) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

Zgodnie z zapisami ustawy zadania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należą do zadań własnych gminy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Podmiotem realizującym na poziomie gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borkowicach, gdzie podstawowym zadaniem jest bezpośrednie organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokajaniem potrzeb osób i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej poprzez rozpoznanie tych potrzeb, bezpośrednio i pośrednio udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej, usługowej i instytucjonalnej.

Pomoc powinna koncentrować się na wspieraniu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Rozdział II

Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Borkowice

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych została dokonana na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borkowicach, Urzędu Gminy w Borkowicach, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przysusze.

System pomocy społecznej w 2023 roku obejmował wsparciem 124 rodziny, w których przebywało 306 osób. Gminę Borkowice według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku zamieszkiwało 4 129 osób.

Z dokonanej analizy wynika, że 7,4 % ogółem mieszkańców gminy zostało objętych pomocą społeczną.

W 2023 roku głównym powodem przyznawania świadczeń było ubóstwo i bezrobocie. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy była długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność.

Tabela poniżej przedstawia strukturę powodów przyznawania pomocy społecznej, które określone są w ustawie o pomocy społecznej.

Powody przyznawania świadczeń mogą współwystępować ze sobą – wobec tego nie sumują się.

Tabela Nr 1 – Powody przyznawania pomocy społecznej

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba Rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	81	190
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1	5
W tym: Wielodzietność	1	5
Bezrobocie	90	262
Niepełnosprawność	30	35
Długotrwała lub ciężka choroba	24	43
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	8	20
W tym: Rodziny niepełne	2	6
Rodziny wielodzietne	1	6

Przemoc w rodzinie	0	0
Alkoholizm	1	1
Narkomania	0	0
Trudności przystosowania się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2

Tabela Nr 2 – Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
RODZINY OGÓŁEM :	124	306
o liczbie osób :	61	61
1		
2	13	13
3	23	69
4	36	144
5	25	125
6 i więcej	3	21
W tym (w rodzinach ogółem) <i>Rodziny z dziećmi ogółem</i>	79	316
	21	63
1		
2	36	140
3	17	83
4	5	30
5	0	0
6	0	0
7 i więcej	0	0
<i>Rodziny niepełne ogółem</i>	15	47
o liczbie dzieci:	5	11
1		
2	6	19
3	4	17
4 i więcej	0	0
<i>Rodziny emerytów i rencistów ogółem</i>	19	35
o liczbie osób:	11	11
1		
2	4	8
3	1	3
4 i więcej	3	13

Według oceny sytuacji rodzin w **2023** roku bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zdiagnozowano w **8** środowiskach, przy zapewnieniu wsparcia pracowników

socjalnych, asystenta rodziny zapewniono dziecku i rodzinie właściwy rozwój i bezpieczeństwo., wzrost świadomości na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych.

W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny.

Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu zapewniając opiekę, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka ponosi wydatki.

10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej

30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej

50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przysusze (wg stanu na dzień **31.12.2023** r.) wynika, że z terenu Gminy Borkowice liczba dzieci w rodzinach zastępczych w **2023** roku wynosiła **1** dziecko

w tym :

- w spokrewnionych rodzinach zastępczych **1** dziecko
- w niezawodowych rodzinach zastępczych **0** dzieci
- w zawodowych rodzinach zastępczych **0** dzieci
- w Rodzinnym Domu Dziecka **0** dzieci

Gmina Borkowice w **2023** roku na w/w cel poniosła wydatki w kwocie **6.690,14** złotych

Rozdział III

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata **2024 – 2026** będzie służył na rzecz gminnej polityki społecznej, który przyczyni się do wsparcia rodzin w wykonywaniu podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, edukacyjnych, czy kompensacji deficytów dzieci i młodzieży poprzez działania profilaktyczne, reintegracyjne i socjalizacyjne wobec rodzin z trudnościami w spełnianiu swoich funkcji.

Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Borkowice :

1. Urząd Gminy w Borkowicach

- zapewnienie środków na realizację zadania

dotyczącego wspierania rodziny na terenie Gminy Borkowice,

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borkowicach

- praca socjalna prowadzona z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo- wychowawcze,
- kierowanie asystentów Rodzin do pracy z rodzinami
- pomoc finansowa rzeczowa ,
- dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach, ośrodkach szkolno-wychowawczych,
- aktywizacja społeczno- zawodowa ,
- współpraca z instytucjami i organizacjami z poza terenu gminy zajmującymi się pomocą rodzinie

- karta dużej rodziny

3. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Borkowicach

- wskazanie rodzinom dotkniętych problemem alkoholowym dróg wyjścia z trudnej sytuacji
- organizowanie programów profilaktycznych, edukacyjno – informacyjnych wspierających wychowanie dzieci młodzieży, organizacja wypoczynku letniego, poradnictwo psychologiczne, prawne, promowanie zdrowego stylu życia

4. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Borkowice

- działanie na rzecz rodzin w których występuje problem przemocy domowej

5. Placówki Oświatowe:

Zespół Szkół w Borkowicach

- wsparcie pedagogiczne , psychologiczne

Zespół Szkolno- Przedszkolny

- działalność edukacyjno- wychowawcza

w Rzućowie

- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży

Przedszkole Samorządowe w Ninkowie

- organizowanie dzieciom czasu wolnego

Niepubliczne Przedszkole w Borkowicach

Organizacje pozarządowe –Stowarzyszenia

- realizacja programów - edukacyjno - informacyjnych

6. Zakłady Ochrony Zdrowotnej

- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci

7. Policja

- monitorowanie rodzin dotkniętych przemocą problemem alkoholowym

8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

- organizowanie specjalistycznego poradnictwa

Rozdział IV

Cele i zadania programu

Głównym celem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak również profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Cel, o którym mowa osiągnąć będzie w szczególności poprzez:

1) Wspieranie rodziny:

a) diagnozowanie środowisk rodzinnych, systematyczne rozpoznawanie i analizowanie problemów występujących w rodzinie:

- ochrony i opieki zdrowotnej,
- realizacja potrzeb materialnych,
- nauki i wykształcenia,
- realizacja potrzeb kulturalnych,
- wdrażanie do życia społecznego i środowiskowego,
- wychowania etycznego i estetycznego,

b) wspieranie możliwości rozwojowych rodziny,

c) wspieranie funkcji opiekuńczo – wychowawczych,

d) wspieranie rodzin zagrożonych (w trudnej sytuacji, w kryzysie).

2) Specjalistyczny system wspierania rodzin.

3) Współpraca z instytucjami, placówkami oświatowymi i organizacjami zajmującymi się rozwojem rodziny. Realizacja programu ma przyczynić się do profilaktyki dla rodzin w trudnej sytuacji w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, na skutek deprywacji potrzeb w związku z sytuacją społeczno-wychowawczą i psychofizyczną dzieci w środowisku rodzinnym.

Cele szczegółowe:

Aby móc zrealizować cel główny programu określone zostały cele szczegółowe:

- działania zmierzające do wzmocnienia systemu norm i wartości procesu wychowawczego gwarantujących prawidłowy rozwój dziecka w rodzinie,
- pomoc rodzicom w przystosowaniu się do życia społecznego poprzez indywidualną pracę z rodziną,
- wdrażanie programów edukacyjnych skierowanych do dzieci i ich rodziców służących rozwojowi rodziny,
- współpraca z Asystentem Rodziny, pracownikami socjalnymi, pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, policjantami w celu podjęcia wspólnych działań profilaktycznych na rzecz rodzin dotkniętych problemem opiekuńczo – wychowawczym.
- inicjowanie i inspirowanie społeczności lokalnej do działań na rzecz dziecka i rodziny.

5) Profesjonalna pomoc dla rodzin dysfunkcyjnych w tym:

- interwencja kryzysowa w rodzinie,

- organizacja wycieczki letniej dla dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo,
- pomoc w nauce.

6) Profilaktyka:

- udział i propagowanie form aktywności społecznej osób wymagających pomocy i wsparcia,
- udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu ochronę poziomu życia rodziny oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Rozdział V

Spodziewane efekty realizacji Programu

1. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieci i rodzin oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin przy jednoczesnym zwiększeniu liczby i rodzaju specjalistycznych form wsparcia.
2. Zdiagnozowanie potrzeb i problemów mieszkańców gminy, które pozwolą na obranie bardziej skutecznych form wsparcia: przyczyni się to do zwiększenia skuteczności działań pokonując trudności w codziennym funkcjonowaniu,
3. Udzielenie wsparcia kobietom i rodzinom zgodnie z założeniami ustawy „Za życiem”

Rozdział VI

Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borkowicach przy współpracy :

1. Urzędu Gminy w Borkowicach
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3. Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4. Zespołu Interdyscyplinarnego
5. Placówek Oświatowych , Organizacji Pozarządowych
6. Zakładów Ochrony Zdrowia
7. Policji
8. Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie.

Rozdział VII

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany: ze środków własnych pochodzących z budżetu gminy Borkowicach i z budżetu państwa.

Przewiduje się również aplikowanie o środki ze źródeł zewnętrznych takich jak z Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego czy innych projektów skierowanych na wsparcie dziecka i rodziny.

Rozdział VIII

Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja programu pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji, planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas realizowanych.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borkowicach co roku przedkłada Radzie Gminy sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizacji programu łącznie ze sprawozdaniem działalności ośrodka

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosław Długosz

